

HEIMSÓKN Í SVEITARFÉLAGIÐ HORNAFJÖRÐ

HÖFN – MIÐVIKUDAGINN 28. MAÍ 2025

Arnar Már Elíasson, forstjóri

Hrund Pétursdóttir, forstöðumaður fyrirtækjasviðs

Reinhard Reynisson, sérfræðingur þróunarsviði

BYGGÐASTOFNUN

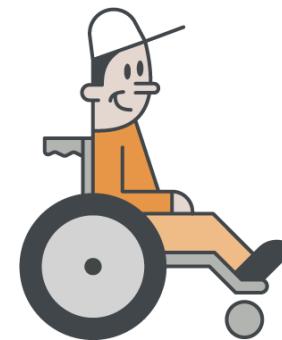
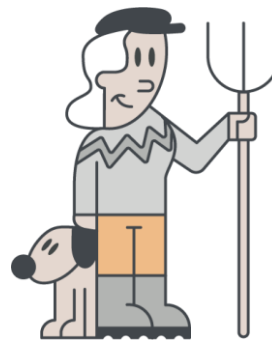

- [illegible]

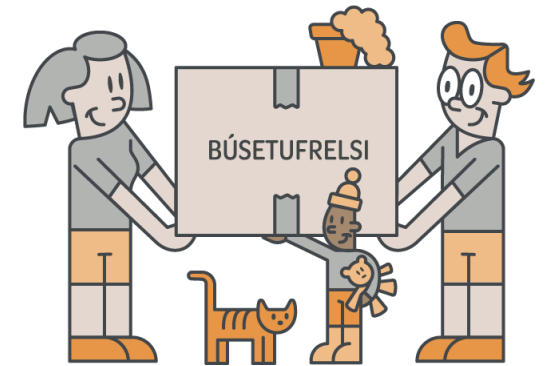
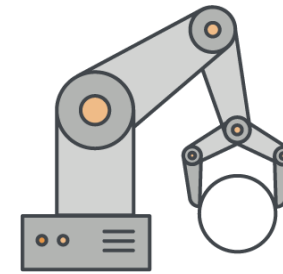
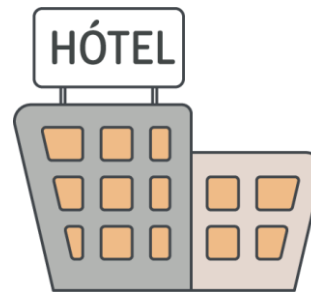
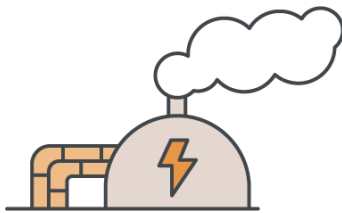
Blómlegar byggðir um land allt

- Samþjöppun í borgarsamfélög er alþjóðleg þróun
- Það er einfaldara og hagkvæmara að búa þétt
- Úr nógildandi byggðaáætlun:
- ***„Í öllum landshlutum verði blómlegar byggðir og öflugir byggðakjarnar þar sem stuðlað verði að bættum lífskjörum landsmanna og búsetufrelsi með sem jöfnustu aðgengi að grunnþjónustu, húsnæði og fjölbreyttum atvinnutækifærum.“***

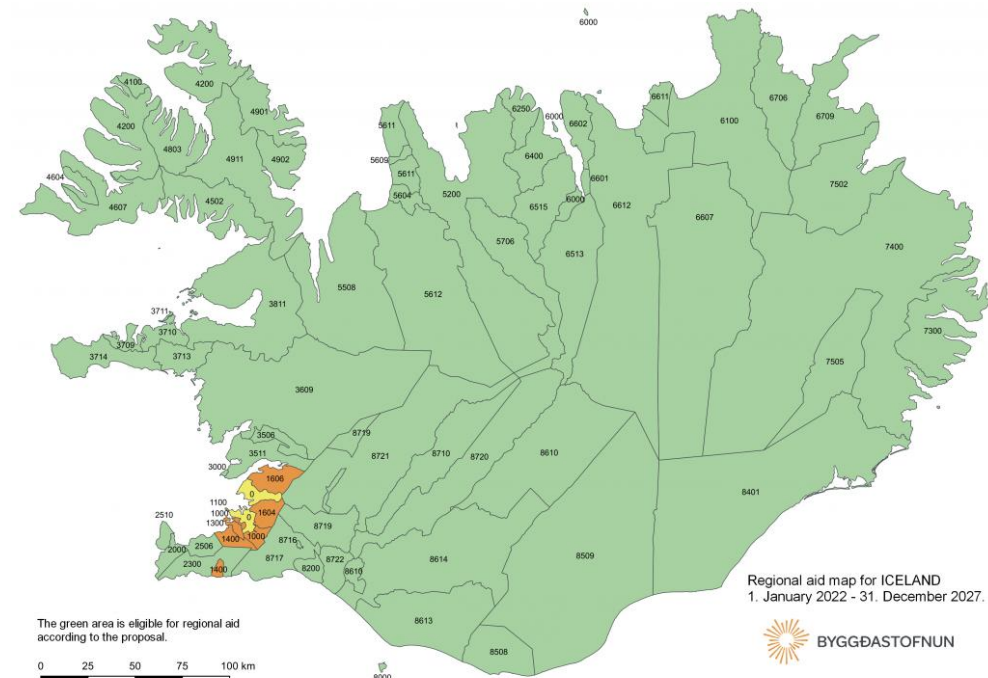
Blómlegar byggðir um land allt

- Matvælaframleiðsla
- Ferðamennska
- Orkuöflun
- Stóriðja
- Öryggissjónarmið
- Menningararfur
- Búsetufrelsi

Hlutverk Byggðastofnunar

- Lög um Byggðastofnun nr. 106/1999
- Lög um fjármálafyrirtæki nr. 161/2002
- Reglugerð um Byggðastofnun nr. 347/2000
- Hlutverk Byggðastofnunar er að efla byggð og atvinnulíf með sérstakri áherslu á jöfnun tækifæra allra landsmanna til atvinnu og búsetu
- Starfssvæðið er landið allt utan höfuðborgarsvæðis

Verkefni samkvæmt starfsáætlun 2025

- Endurmenntun starfsmanna
- Leiðtogaþjálfun stjórnenda
- Upplýsingarit innanhúss
- Örfundir innanhúss
- Fjarvinnustefna
- Óstaðbundin störf
- Græn skref í ríkisrekstri
- Aðgengi að sérfr.þj. á heilbrigðissviði
- Verslun í dreifbýli
- Almenningsangöngur á milli byggða
- Opinber grunnþj. og skilgreining aðgengis
- Útlánastarfsemi
- Kynningafundir á fjármögnunarstarfsemi
- Efling átthagafjárfesta
- Ýmis verkefni með landshlutasamtökum
- Eyrarrósir
- Landstólpinn
- Mælaborð
- Þjónustukort
- Kostnaðardreifing vegna þjónustusóknar
- Greining atvinnusóknar
- Sértek verkefni sóknaráætlanasvæða
- Brothættar byggðir
- Áhrif loftslagsbreytinga og sveitarfélög
- Opinberar upplýsingar á sviði byggðamála
- Þátttaka í alþjóðasamstarfi
- Mælikvarðar byggðaaætlunar
- Greining á byggðaaðhrifum frumvarps til fjárlaga
- Umsagnir um þingmál
- Þjónustukönnun
- Stöðugreiningar landshluta
- Staðsetning ríkisstarfa
- Fasteignagjöld viðmiðunareignar um land allt
- Orkukostnaður viðmiðunareignar um land allt
- Tekjur einstaklinga um land allt
- Byggðaráðstefna 2025
- Samfélagsmiðlun
- Kynningafundir í sveitastjórnnum
- Stofnanavitinn
- Stafræn vegferð – island.is
- Aflamark Byggðastofnunar
- Flutningsjöfnun olíuvara
- Flutningsjöfnun framleiðsluvara
- Stjórnsýsla póstmála
- Stjórnir
- Starfshópar
- Nefndir
- Byggðarannsóknasjóður
- Styrkir til meistaranema

Lánaflokkar Byggðastofnunar

Almenn lán

- 5,5% verðtryggt
- 4% álag á REIBOR
- 4,5% álag á SOFR í USD og €STR í EUR
- Lánstími allt að 20 ár
- Tryggingar: Allt að 75% í fasteign, 50% í vélum og tækjum og 60% skip með kvóta.

Landbúnaður

- 4,5% verðtryggt
- 2,5% álag á REIBOR
- Lánstími allt að 25 ár
- Á jörð verður að vera búskapur og föst búseta
- Tryggingar: Allt að 75% í fasteign/jörð og 50% í vélum og tækjum

Atvinnurekstur kvenna – Invest EU

- 4,8% verðtryggt
- 2,5% álag á REIBOR
- Lánstími allt að 10 ár
- Að lágmarki 75% félagsins í eigu kvenna og undir stjórn þeirra
- Lánsupphæðir
 - Allt að 5m.kr. án trygginga
 - Allt að 10 m.kr. með tryggingum

Lán til nýliðunar í landbúnaður – Invest EU

- 4,5% verðtryggt
- 2,5% álag á REIBOR
- Tryggingar: Allt að 90% í fasteign/jörð
- Lánstími allt að 25 ár
- Möguleiki á eingöngu vaxtagreiðslum í allt að 3 ár

Lánaflokkar Byggðastofnunar

Græn lán – Invest EU

- 4,8% verðtryggt
- 2,5% álag á REIBOR
- Lánstími allt að 25 ár
- Möguleiki á eingöngu vaxtagreiðslum í allt að 3 ár
- Tryggingar: Allt að 90% í fasteign og 75% í vélum og tækjum

Nýsköpunarlán – Invest EU

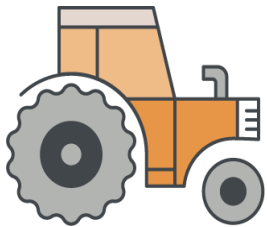
- Ræsing: 4,8% verðtryggt / 3,5% álag á REIBOR
- Uppskölun: 4,5% verðtryggt / 3,0% álag á REIBOR
- Markaðssetning: 4,0% álag á REIBOR

Lán til viðkvæmra byggðarlaga – Invest EU

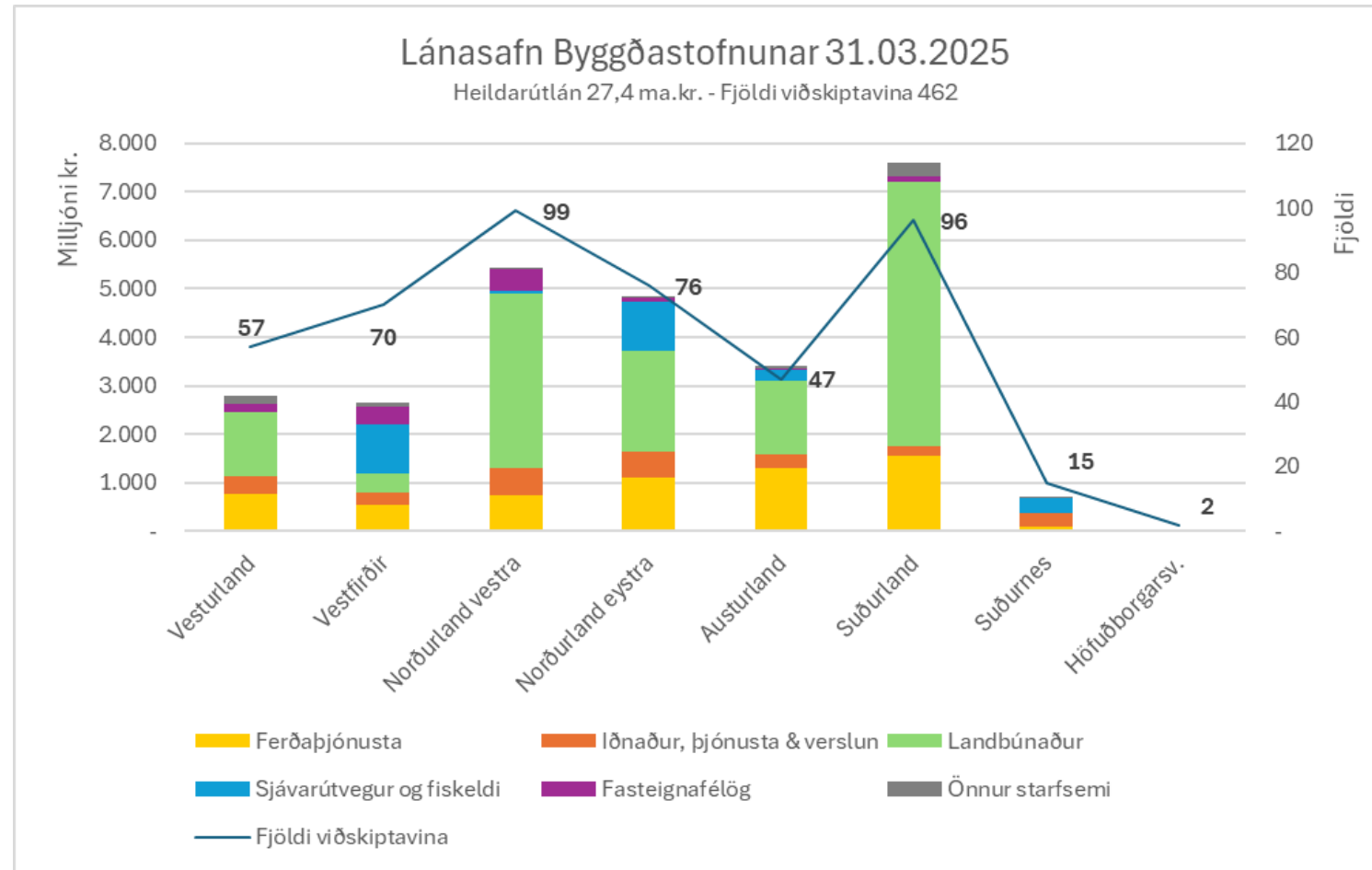
- Allt að 75% veðsetning í skipum með kvóta
 - 4,8% verðtryggt 3,5% álag á REIBOR / 4,0% álag á €STR í EUR
 - Lánstími allt að 15 ár.
- Allt að 90% veðsetning í fasteignum, lóðum eða jörðum
 - 4,5% verðtryggt / 2,5% álag á REIBOR / 4,0% álag á €STR í EUR
 - Lánstími allt að 25 ár.
- Allt að 75% veðsetning í vélum og tækjum
 - 5,5% verðtryggt / 4,0% álag á REIBOR / 4,5% álag á €STR í EUR
 - Lánstími allt að 10 ár

Áhrif kynslóðaskiptalána

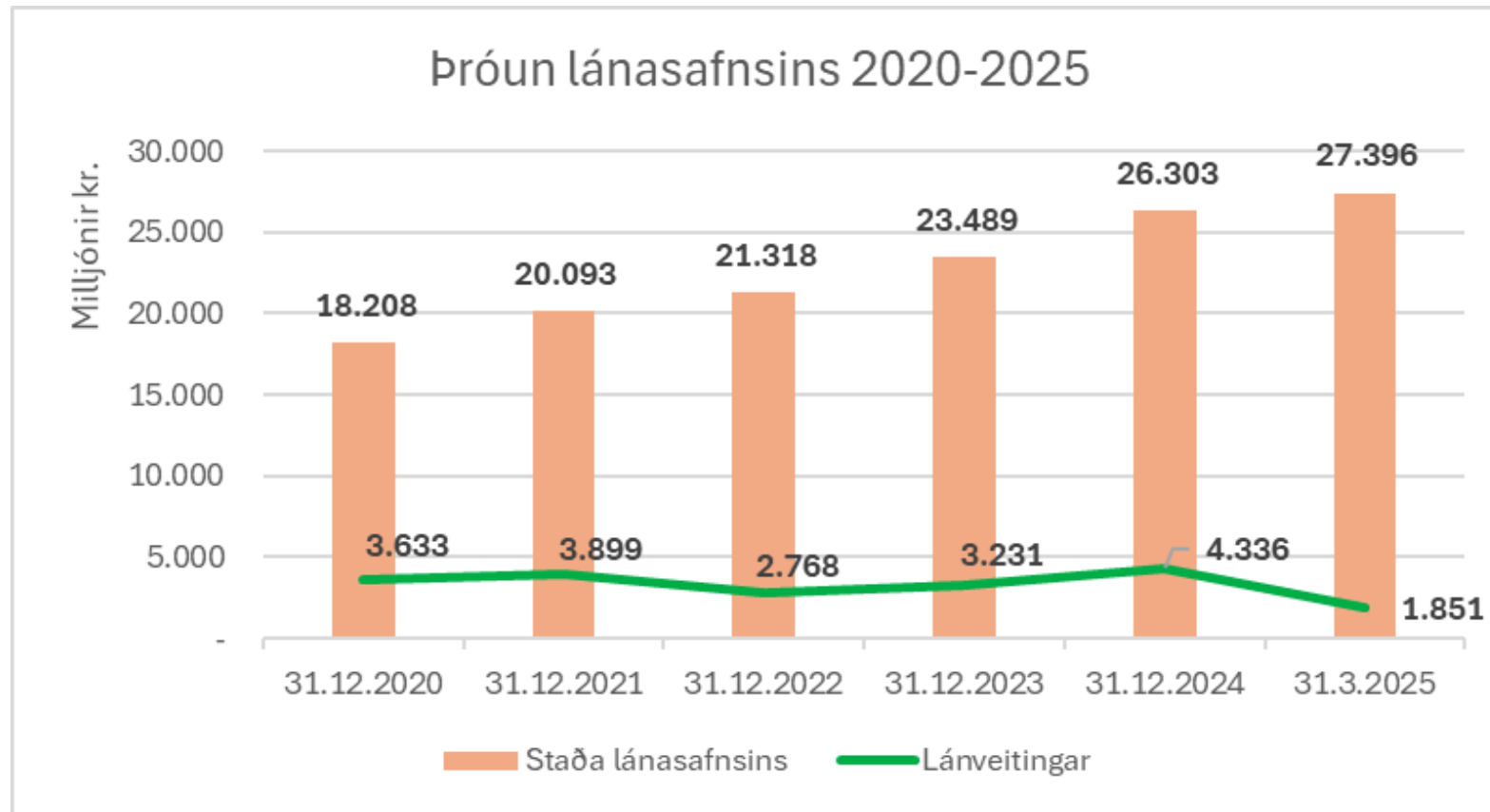
- Haustið 2020 fyrsta COSME lánið veitt
- Kaup ungra bænda á jörðinni Dæli í Skíðadal
- Sumarið 2024 fyrsta InvestEU lánið veitt
- Kaup ungra bænda á jörðinni Hólmahjáleiga í Landeyjum
- **Kynslóðaskipti á 50 búum með tilkomu lánanna**
- 90% veðsetning
- Vaxtagreiðslur fyrstu 3 árin

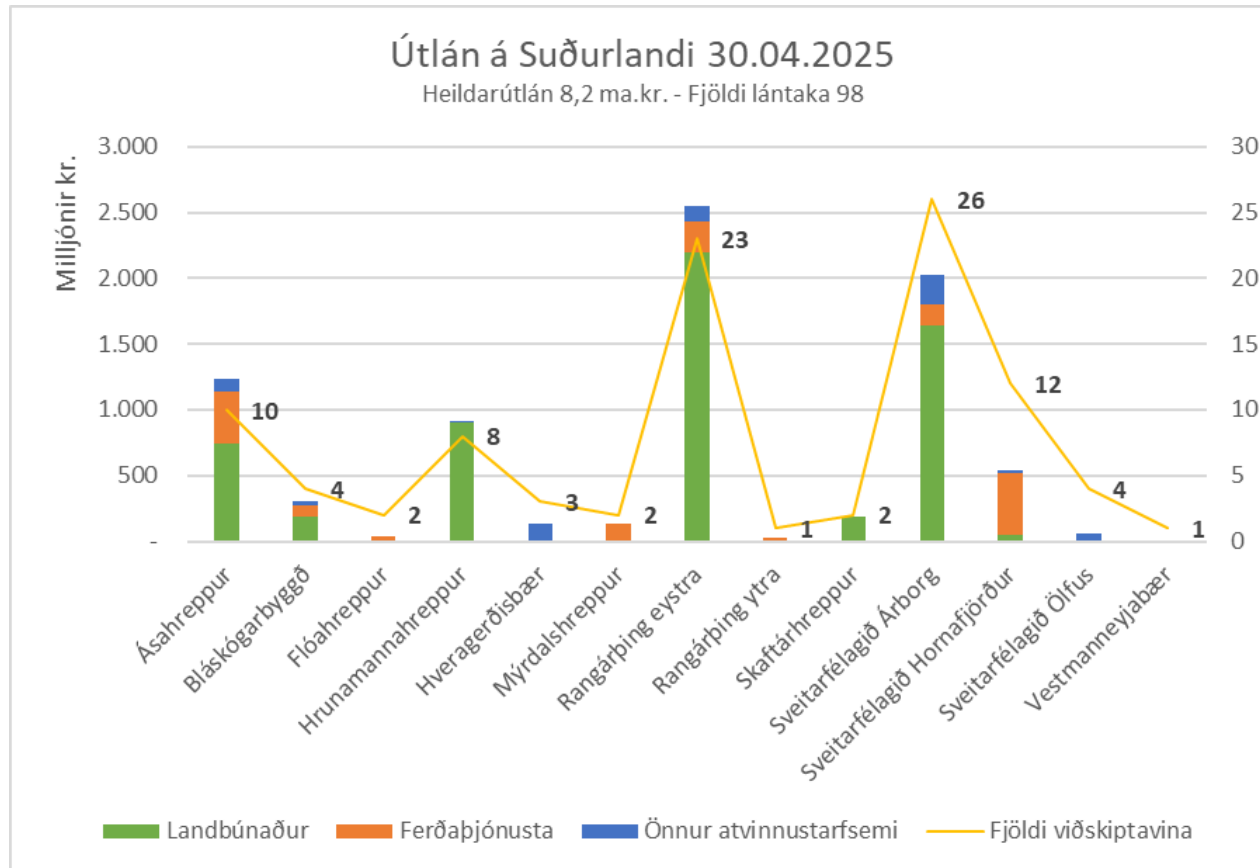
Lánasafn Byggðastofnunar

Þróun lánasafns Byggðastofnunar

Útlán til verkefna á Suðurlandi

- Á árunum 2022-2024 bárust samtals 61 umsókn um lán frá Suðurlandi og voru 46 samþykktar
- Áætlað var að verkefnin myndu skapa **35 ný störf** og að hjá félögunum störfuðu um 98 manns fyrir.
- Heildarlánsloforð á árunum 2022-2024 hljóða upp á **4,4 ma.kr.**

Hlutfjáreign Byggðastofnunar

Eignarhaldsfélög – áttthagafjárfestar

- Fjárfesta í fyrirtækjum í heimabyggð
- Að stærstum hluta í eigu heimamanna
- Stjórnað af heimamönnum
 - Eignarhaldsfélag Suðurnesja hf. (19%)
 - Eignarhaldsfélag Suðurlands hf. (40%)
 - Hvetjandi hf. – Vestfirðir (40%)
 - Ámundakinn ehf (23%) – Norðurland vestra
 - Fjárfestingafélag Þingeyinga hf. (39%) – Norðurland eystra
 - Fjárfestingafélagið Vör (40%) – Austurland
 - Fjárfestingafélagið Hvammur (40%) - Vesturland
- Umsóknir berist til félaganna sjálfra

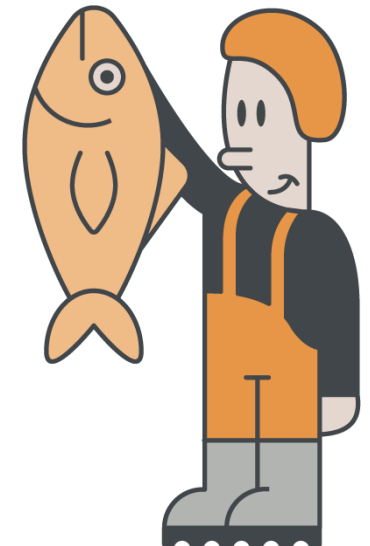
Rekstrarfélög

- Þörungaverksmiðjan hf. - Reykhólar
- Molta ehf. - Eyjafjörður
- Hlutfé í eigu stofnunarinnar alltaf til sölu
- <https://www.byggdastofnun.is/is/eignir-til-solu/hlutfafe>

Val byggðarlaga

- Byggðarlag sé í alvarlegum og bráðum vanda vegna samdráttar í sjávarútvegi.
- Íbúar byggðarlags séu færri en 450.
- Íbúaþróun hafi verið undir landsmeðaltali síðastliðin 10 ár.
- Akstursfjarlægð frá byggðarlagi til byggðakjarna sem telur meira en 1.000 íbúa sé a.m.k. 20 km.
- Byggðakjarninn tilheyri vinnusóknarsvæði sem telur færri en 10.000 íbúa.
- Störf við veiðar og vinnslu séu eða hafi verið verulegur hluti starfa í byggðarlaginu sl. 10 ár.
- Að aflamark Byggðastofnunar skipti verulegu máli fyrir framtíð byggðarlagsins að mati stjórnar Byggðastofnunar.

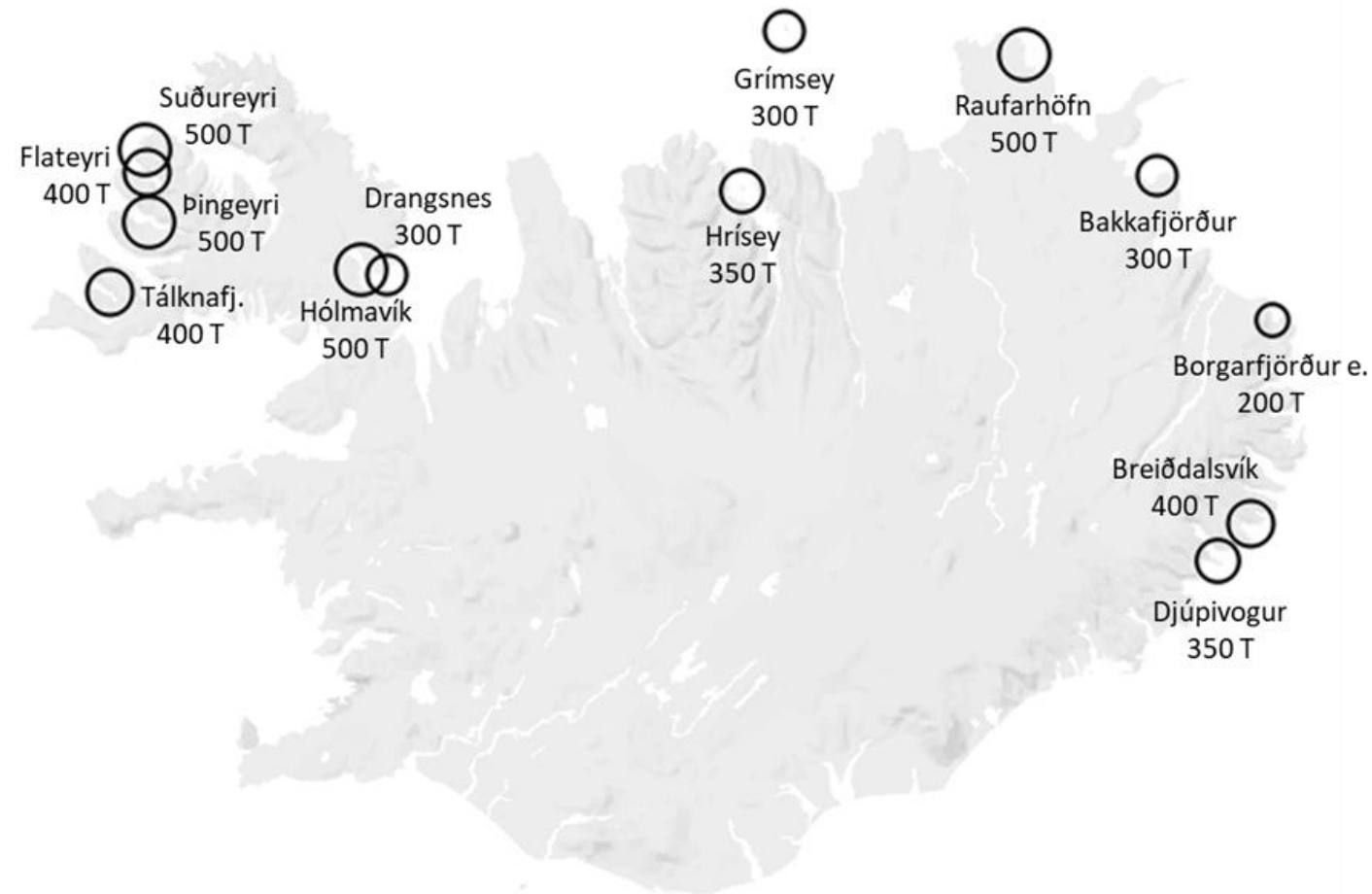
Val samningsaðila

- Trúverðug áformum um útgerð, vinnslu sjávarafurða eða aðra starfsemi.
- Fjöldi heilsársstarfa fyrir karla og konur sem skapast eða verður viðhaldið.
- Sem best nýting þeirra aflaheimilda sem fyrir eru í byggðarlaginu.
- Öflug starfsemi til lengri tíma sem dregur sem mest úr óvissu um framtíðina.
- Jákvæð áhrif á atvinnulíf og samfélag.
- Traust rekstrarsaga forsvarsmanna umsækjenda.

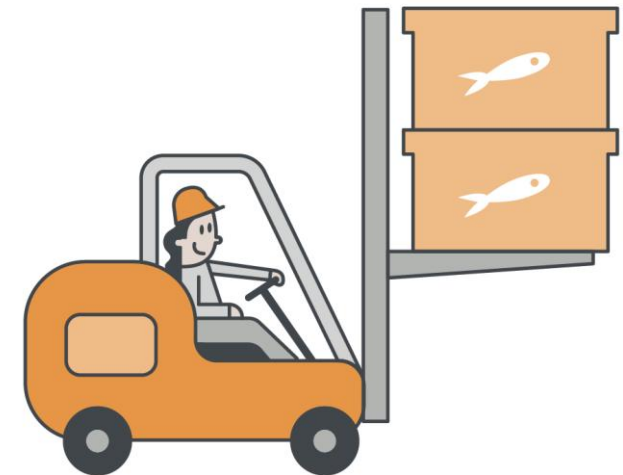
Aflamark Byggðastofnunar

Núverandi samningar – allt að 5.000 tonn

Aflamark Byggðastofnunar

- Samningar til allt að sex ára stuðla að fyrirsjáanleika sem er forsenda uppbyggingar
- Samningarnir viðhéldu/sköpuðu 416 ársverk/störf í mörgum af viðkvæmustu byggðalögum á Íslandi á seinasta fiskveiðiári
- Störf sem mörg hver hefðu ella aflagst með viðeigandi neikvæðum byggðaáhrifum á þessum stöðum
- Samningsaðilar segja þetta aflamark forsendu þess að halda úti rekstri í þessum byggðalögum
- Ríkisendurskoðun metið umsýslu stofnunarinnar góða

Stefnumótandi byggðaáætlun 2022-2036

Markmið

- A. Jafna aðgengi að þjónustu – 16 aðgerðir
- B. Jafna tækifæri til atvinnu – 11 aðgerðir
- C. Stuðla að sjálfbærri þróun byggða um allt land – 17 aðgerðir

Aðgerðaáætlun 2022-2026

- 51 áhersla
- 44 aðgerðir (BST framkv.aðili í 12)
- Árangursmælikvarðar
 - Þrír fyrir hvert markmið, A, B, C

A.6. Aðgengi að sérfræðipjónustu á heilbr.sviði

Til að beita ívilnun þarf starfsstöð að vera annað hvort;

- Í a.m.k. 45 mín. akstursfjarlægð frá Reykjavík og er þá reiknað út frá Landsspítalanum við Hringbraut og viðkomandi starfsstöðvar.

Innan þessara marka eru eftirfarandi starfsstöðvar/staðir

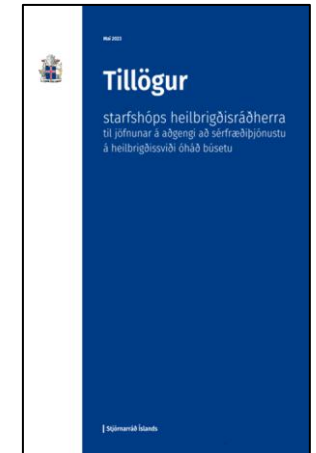
- Allar starfsstöðvar á höfuðborgarsvæðinu
- Allar starfsstöðvar á Suðurnesjum
- Starfsstöðvar á Akranesi
- Starfsstöðvar í Hvergerði, Þorlákshöfn og Selfossi

- Eða í a.m.k. 30 mín. akstursfjarlægð frá byggðakjarna með 10.000 íbúa eða fleiri.

- Sá byggðakjarni er; Akureyri.

- Starfsstöð Heilbrigðisstofnunar Suðurlands í Sveitarfélaginu Hornafirði fellur undir skilgreiningu Byggðastofnunar.

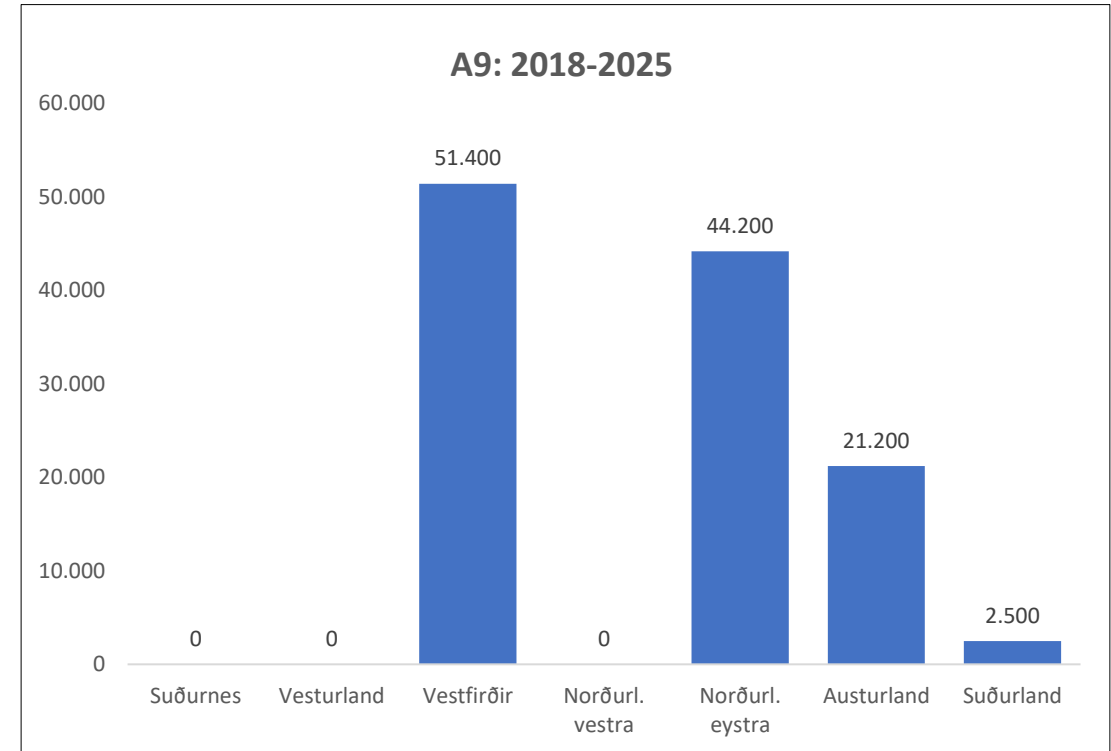
- Fyrir liggur umsókn frá sveitarfélaginu.
- Unnið er að upplýsingaöflun á vegum HRN um mönnun allra starfsstöðva heilbrigðisstofnana.
- Skýrsla Bst. og Samb. ísl. sveitar félaga unnin um leið og þær upplýsingar liggja fyrir.
- MNH auglýsir í framhaldinu – afgreiðsla umsókna - fjármögnun

A.9. Verslun í dreifbýli

Markmið

- Styðja við rekstur dagvöruverslunar í minni byggðarlögum til að viðhalda mikilvægri grunnþjónustu.
- Samtals úthlutað 119,3 m.kr.

A.16. Kostnaðargreining vegna þjónustusóknar

- Greining heildarkostnaðar burtséð frá því hver ber hann, þ.m.t. ferðakostnaður og vinnutap.
- Aðgerðir til jöfnunar aðgengis geti byggt á samfélagslegum heildarkostnaði óháð því hver ber hann.
- Vinnan verið kynnt fyrir heilbrigisráðuneytinu.

BYGGÐASTOFNUN

FRUMNIÐURSTÖÐUR
SÉRFRÆÐILÆKNAR

Landshluti	Viðtöl	Innan- bæjar (%)	Innan umdæmis (%)	Höfuð- borgarsv. (%)	Íbúar 18- 80 ára	Meðal- tíðni	Umfram- akstur	Akstur á íbúa
Suðurnes	34.454	3,6%	3,9%	96,1%	22.179	1,6	2.408.773	108,6
Vesturland	15.697	4,6%	8,9%	91,1%	12.496	1,3	2.342.243	187,4
Vestfirðir	5.327	10,6%	18,5%	81,3%	5.309	1,0	3.430.752	646,2
Norðurland vestra	6.470	11,4%	37,1%	62,6%	5.337	1,2	2.344.919	439,4
Norðurland eystra	24.588	43,1%	58,6%	41,4%	23.069	1,1	8.316.979	360,5
Austurland	8.117	10,7%	38,0%	51,2%	8.086	1,0	5.965.935	737,8
Suðurland	37.008	5,8%	11,6%	88,4%	24.435	1,5	5.565.892	227,8
Alls	131.662	12,8%	21,2%	78,1%	100.911	1,3	30.375.493	301,0

B.5. Greining atvinnusóknar

- Verkefnið sem slíkt í ákveðinni biðstöðu þar sem nauðsynleg gögn um staðfang vinnustaða liggja ekki fyrir – fyrirtæki og stofnanir með fleiri en eina starfsstöð.
- Kannanir verið gerðar, m.a. þjónustukönnun Byggðastofnunar þar sem fólk sem er í vinnu er spurt um staðsetningu vinnustaðar.
- Mikilvægar upplýsingar til að greina atvinnusóknarsvæði sem oft falla einnig mjög vel að þjónustusóknarsvæðum.
- Þetta eru frumniðurstöður

Vinnustaður þéttbýli		Vinnustaður dreifbýli	
Höfn	94,8%	Dreifbýli	72,4%
Dreifbýli	5,2%	Höfn	27,6%

B.7. Óstaðbundin störf

- Ríkisstofnanir á höfuðborgarsvæðinu geta sótt um styrk vegna starfa utan hb.svæðisins eða starfa sem hafa verið færð frá hbsv. eftir 1. nóv. 2024.
- Veita má styrki til allt að þriggja ára
- Hámarksstuðningur við hvert starf getur numið allt að 2 m.kr. á ári.
 - Ferðakostnaður og leiga á aðstöðu í vinnustaðaklösum
- Heildarfjármagn 150 m.kr.
- Stuðningur við uppbyggingu vinnustaðaklasa.
- Heildarfjármagn 140 m.kr.

Tíu störf til:

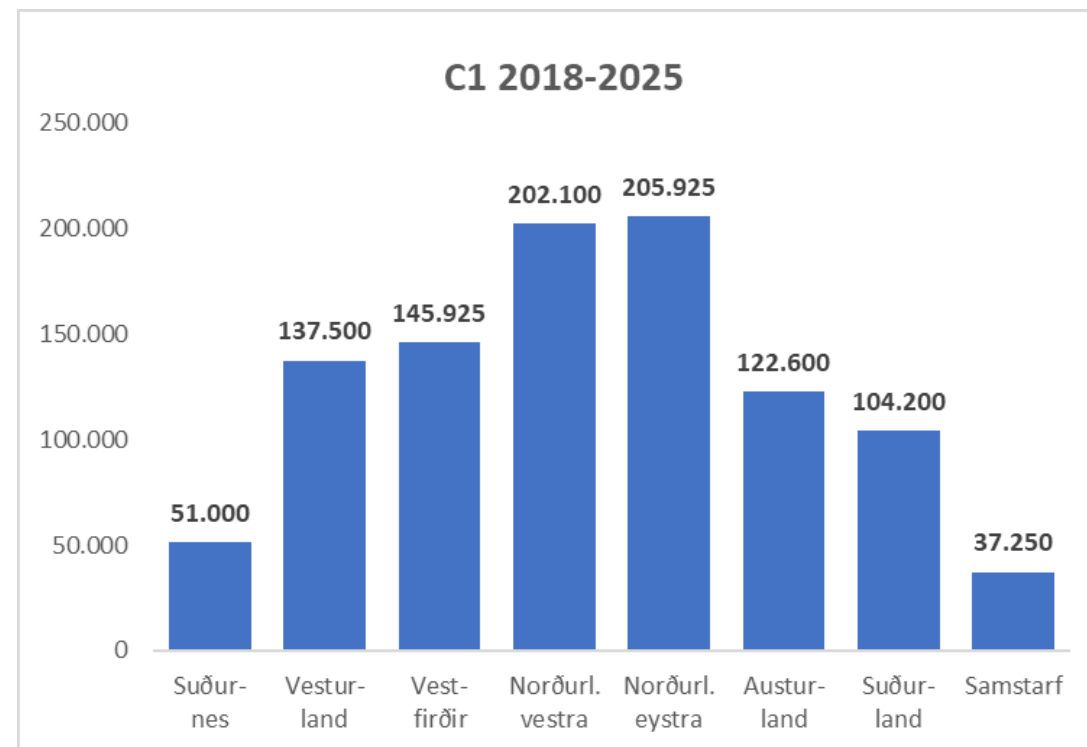
- Neskaupstaðar (2)
- Húsavíkur
- Hvammstanga
- Suðurnesjabæjar
- Akraness
- Stykkishólms
- Ísafjarðar
- Akureyrar (2)
- Samtals búið að ráðstafa 17,9 m.kr.
- Alltaf opið fyrir umsóknir - ein umsókn í vinnslu

C.1. Sértek verkefni sóknaráætlanasvæða

Markmið

- Að heimaþólki verði færð aukin ábyrgð á ráðstöfun fjármuna og sóknaráætlanir landshluta verði tengdar við byggðaáætlun
- Áhersla á jaðarsvæði í landshlutunum
- Samtals úthlutað 1.006,5 mkr.

Suðurland 10 m.kr. – Fjölmennning og inngildingaráætlunir.

C.2. Brothættar byggðir

Þáttökubýggðarlög – 16 frá upphafi 2012

- Kaldrananeshreppur- í haust 2025 - 2029
- Reykhólahreppur – Fjársjóður fjalla og fjarða 2025-2029
- Dalabyggð - DalaAuður, 2022-2025
- Stöðvarfjörður - Sterkur Stöðvarfjörður, 2022-2025
- Strandabyggð - Sterkar Strandir, 2020-2024
- Bakkafjörður - Betri Bakkafjörður, 2019-2024

Fjármagn 120 m.kr. á ári

- Launakostnaður verkefnisstjóra
- Frumkvæðisstyrkir, 72 styrkir – 49,4 m.kr. (2024)

Viðbótarframlag frá Byggðastofnun 135 m.kr. 2025-2027

- Fjölga þáttökubýggðarlögum
- Lengja gildistíma samninga

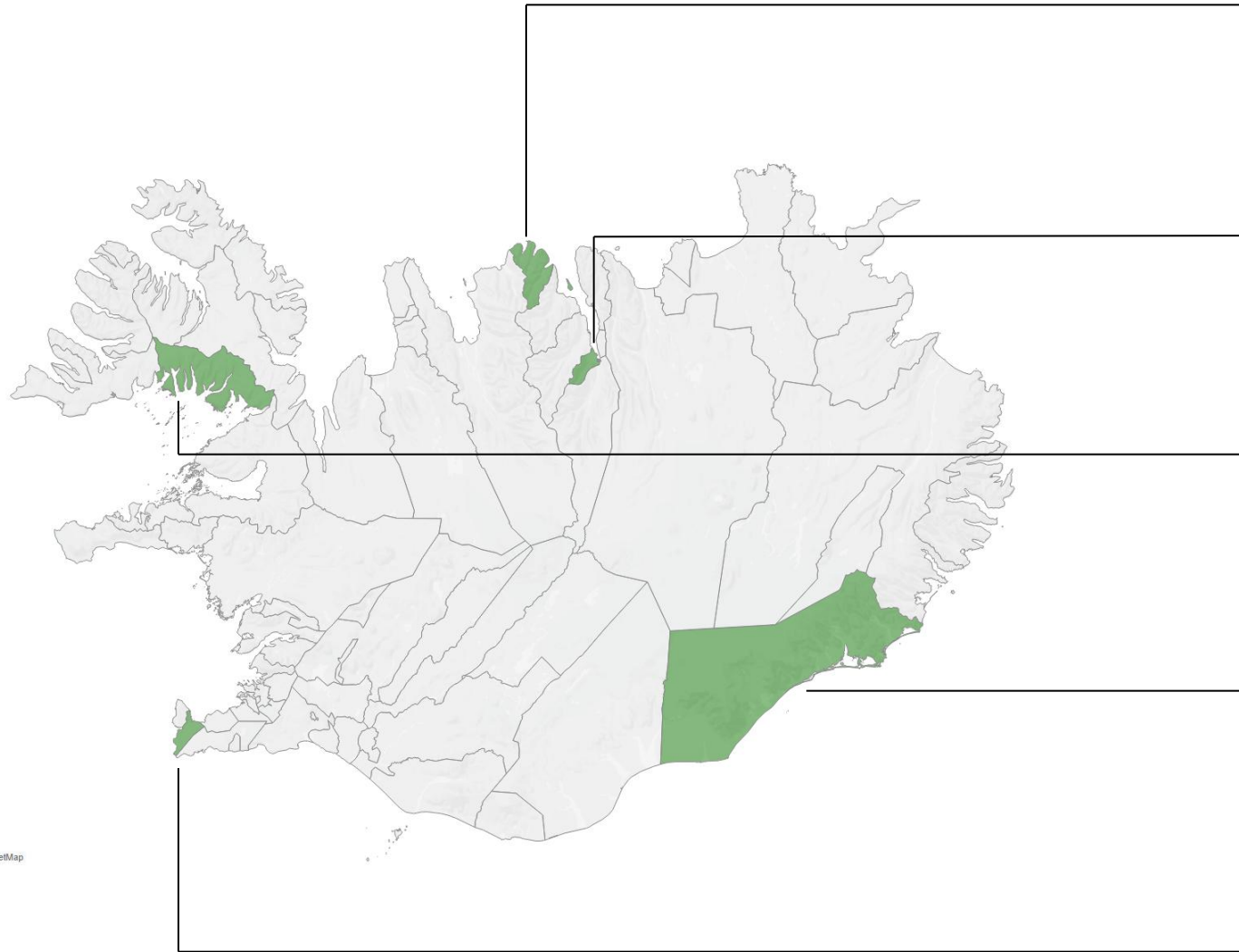
Tilraunaverkefni Bb. II – Öxarfjörður – Raufarhöfn

- Frumkvæðisstyrkir eingöngu

Frá íbúðapingi í Reykhólahreppi, mars 2025

C.10. Áhrif loftslagsbreytinga og sveitarfélög

Fjallabyggð

1966 íbúar, þ.a. 1927 í þéttbýli

2 byggðakjarnar – Siglufjörður (1176) og Ólafsfjörður (751)

Viðfangsefni: [Ágangur sjávar](#)

Akureyrarbær

19.642 íbúar

Viðfangsefni: [Skógar- og kjarreldar, aurskriður í bæjarbrekkum og ágangur sjávar](#)

Reykhólahreppur

233 íbúar, þ.a. 129 í dreifbýli

1 byggðakjarni – Reykhólar (104)

Viðfangsefni: [Purrkar](#)

Sveitarfélagið Hornafjörður

2450 íbúar, þ.a. 1887 í þéttbýli

2 byggðakjarnar – Höfn (1789) og Nesjahverfi (98)

Viðfangsefni: [Hopun jökla, óstöðugleiki hlíða, flóð frá jaðarlónum og jökulhlaup](#)

Reykjanesbær

20.416 íbúar

Viðfangsefni: [Ofsaveður](#)

C.13. Opinberar upplýsingar á sviði byggðamála

<https://public.tableau.com/app/profile/byggdastofnun/viz/fasteignagjold/fasteignagjold>

 MÆLABORÐ

 SVEITARFÉLAGA-SKIPAN FRÁ 1875

 ÍBÚAFJÖLDI Í ÁRSBYRJUN

 BREYTINGAR Á ÍBÚAFJÖLDA - SUNDURLIÐUN

 MANNFJÖLDASPÁ

 ÍBÚAR EFTIR RÍKISFANGI

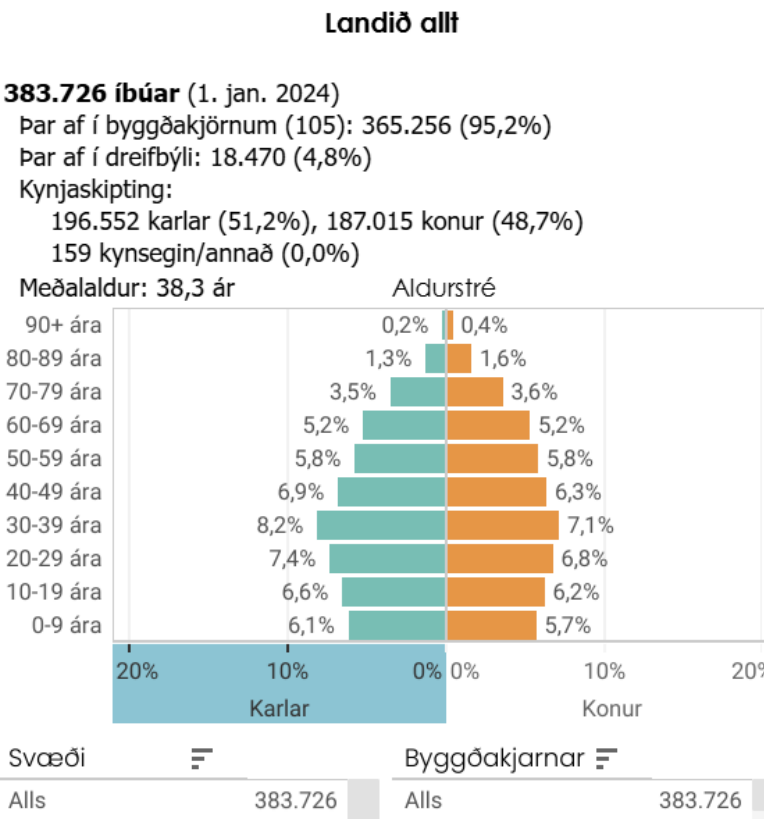
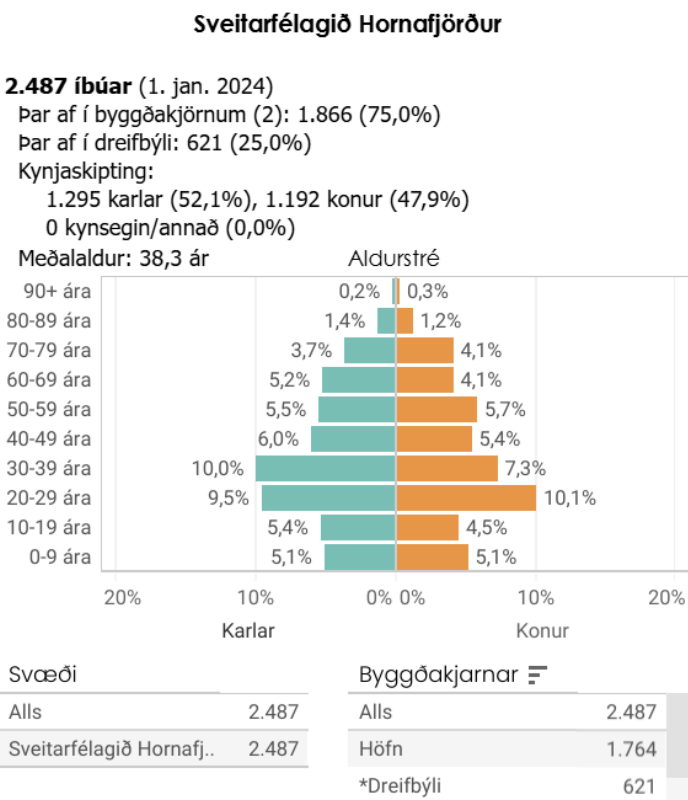
 ORKUKOSTNAÐUR HEIMILA

 FASTEIGNAGJÖLD HEIMILA

 RÍKISSTÖRF - STÖÐUGILDI Á VEGUM RÍKISINS

 TEKJUR EINSTAKLINGA EFTIR SVÆÐUM

 ÍBÚAKÖNNUN LANDSHLUTANNA

C.14. Þátttaka í alþjóðlegu samstarfi

Norðurslóðaáætlun (NPA) atvinnu- og byggðapróunaráætlun ESB

- Styður samstarf á sviði nýsköpunar, umhverfis- og loftslagsmála
- Írland, Finnland, Noregur, Svíþjóð, Ísland, Færeyjar og Grænland

Norræna Atlantssamstarfið (NORA)

- Styður samstarf í atvinnulífi og rannsókna- og þróunarstarf
- Noregur, Ísland, Færeyjar og Grænland

ESPON byggðarannsóknáætlun ESB

- Miðar að því að efla umfang og gæði byggðarannsókna og greiða aðgengi opinberra stjórnvalda að rannsóknarniðurstöðum, til notkunar í opinberri stefnumótun innan byggðamála
- ESB löndin ásamt Íslandi, Noregi, Liechtenstein og Sviss

Nordregio

Norrænt samstarf á sviði skipulags- og byggðamála

- Þemahópur - green and inclusive rural development

Rannsóknarverkefni

- NorValue (Seigla sjávarbyggða)

ESPON

Co-funded by
the European Union
Interreg

Atvinnu- og byggðapróun

Samningar við landshlutasamtökin um atvinnuráðgjöf

- Samræming og stuðningur við svæðisbundna þróun

Sóknaráætlanir landshluta

- Mat á framvindu sóknaráætlana og eftirlit með fjárreiðum þeirra

Stuðningur við byggðarannsóknir

- Byggðarannsóknarsjóður
- Styrkir til meistaranema
- Samstarfssamningar við háskóla og rannsóknarsetur

Samfélagsverkefni

- Eyrarrósir
- Landstólpinn

Ráðstefnur og fundir

- Brothættar byggðir, Raufarhöfn 5.10.2023
- Byggðaráðstefnan 2023, Reykjanesbæ 2.11.2023
- Ársfundir & vor- og haustfundir með landshlutasamtökum sveitarfélaga
- Byggðaráðstefna 2025, Mývatnssveit 4.11.

Ársfundur Byggðastofnunar 2025

Verður haldinn fimmtudaginn 8. maí í Frystihúsinu á Breiðdalsvík.
Streymt verður frá viðburðinum.

Dagskrá

- 13:00 Setning og ávarp stjórnarformanns Byggðastofnunar
Óli Halldórsson
- 13:15 Ávarp innviðaráðherra
Eyjólfur Ármannsson
- 13:30 Starfsemi Byggðastofnunar
Arnar Már Eliasson, forstjóri
- 13:45 Veiting styrkja úr Byggðarannsóknarsjóði 2025
Kjartan Ólafsson, formaður stjórnar Byggðarannsóknarsjóðs
- 14:00 Kynning frá styrkþega úr Byggðarannsóknarsjóði
"Bara gangi öllum vel". Aðkoma og sýn heimafólks á uppbyggingu ferðaþjónustu og nýrra
ferðamannaleiða um fámenn svæði.
Þórný Barðadóttir, Rannsóknamiðstöð ferðamála
- 14:15 Kaffihlé
- 14:30 Kynning á verkefni meistaranema
Frá gestum til búa: Áhrif ferðaþjónustu á íslensk sveitarfélög.
Þóroddur Freyr Sigurðsson
- 14:45 Þjónustukönnun Byggðastofnunar
Þorkell Stefánsson, sérfræðingur á þróunarsviði Byggðastofnunar
- 15:00 Fjarðabyggð - Kraftmikill samfélag til framtíðar
Jóna Árný Þórðardóttir, bæjarstjóri Fjarðabyggðar
- 15:15 Veiting Landstólpans 2025
Andri Þór Árnason og Helga Harðardóttir, sérfræðingar hjá Byggðastofnun
- 15:30 Fundarslit
Arnar Már Eliasson, forstjóri Byggðastofnunar

Fundarstjóri: Jóna Árný Þórðardóttir, bæjarstjóri Fjarðabyggðar.
Boðið verður upp á léttan hádegisverð frá kl. 12:00 í Frystihúsinu fyrir fundargesti.

Verið öll velkomin

Takk fyrir okkur!

